

svoje mnenje podpira s tem, da so baje v dunajskem mestnem zboru tudi trije Čehi. To je pač le pesek v oči. Tisti 3 Čehi se več ne zavedajo svoje narodnosti in se v mestnem zboru nikdar ne potegnejo za češke težnje. Za kakšnega zmernejšega moža Nemci ne marajo, kar so pokazali napadi na direktorja Heinriha. katerega je praško mesto odposlalo v dež šol. svet. „Vaterland“ naj le pripravi Nemce v Brnu, Opavi, na Dunaji, v Mariboru in Celji, da bodo volili v zbor kacega Slovana ne le po rojstvu, temveč tudi po mišljenji. še le potem naj daje svete Čehom v Pragi. Mi Nemce le predobro poznamo in vemo, da bi taka prijenljivost le škodovala.

Srbija in Rusija. — Srbska vlada je odpoklicala svojega zastopnika v Peterburgu ter dosedaj še ni imenovala naslednika. Čuje se, da srbska vlada niti ne misli na zopetno nameščenje srbskega poslanika v Peterburgu in namerava diplomatske zveze z Rusijo popolnoma pretrgati. To vse pa zaradi tega, ker srbski kralj ob prihodu v Peterburg k pogrebu carjevem ni bil zadosti prijazno sprejet. Mogoče, da ta vest ni istinita, vendar je pa verjetna. Razni čudni dogodki v Srbiji provzročeni največ vsled homatij v kraljevski rodbini, dali so lahko povoda dovolj, da srbskega kralja niso v Peterburgu posebno prijazno sprejeli, kar je zopet prav lahko napotilo srbskega kralja oziroma vlado k napominanemu odločnemu koraku.

Rusija. — Manifest izdan povodom carske poroke. vsi izšli ukazi tičočiči se pomiloščenja raznih kaznjencev in sploh vso obnašanje novega ruskega carja Nikolaja II. dajo sklepati, da hoče biti novi car vseskozi pravičen, milostljiv, dober in miroljuben vladar. Celo Poljaki, veliki nasprotniki carskega despotizma upajo na boljše čase, istotako katoliki ruski. Posebno pa car ob vsaki priliki izraža svoje miroljubje, kot vir blagostanja narodov. Oni, ki so skušali precej črno narisati nastopajočega carja ruskega, so se motili. Že to, da je car baje že sklical veljake v posvetovanje za ustanovitev ustave mora na vsakega napraviti najboljši vtis o svobodoljubnem velikem novem ruskem vladarju.

Rusija in Francija. — General Boisdeffre se je vrnil v Pariz iz Peterburga, kamor je bil poslan, da kot zastopnik predsednika Perierja prisustvuje pri pogrebu umrlega carja. Poročal je o svojem bivanju v Peterburgu predsedniku Perierju, povdarjal v svojem poročilu, kako je bil prijazno sprejet in kako je ruski narod ob vsaki priliki dal duška simpatijam do francoskega naroda. Tudi je Boisdeffre baje sporočil predsedniku velevažne politične stvari.

Madagaskar. — Boj mej Madagaskarci in Francozi je že počel. Na oklic vladarice, ki ga je izdala na svoj madagaskarski narod in v katerem istega roti, da naj se vzdigne proti francoskim usiljencem in iste pomandra, napali so Madagaskarci že eno francosko ladijo. Kri sicer ni tekla, ker so se maloštevilni Francozi pravočasno umaknili iz ladije. Da Francozi ne bodo tega prvega srečnega poskusa Madagaskarcev pustili brez povračila je umevno in tudi gotovo, da bodo precej primerno zavrnilo Madagaskarce.

Azija. — V jako obupnem in žalostnem položaji nahaja se Kitajska. Poražena je od Japonske. In kaj je Kitajski prizadjalo poraz? Sama trdoglavost, ker ji ne gre v glavo, da je treba napredka in to povsod, posebno pa v vojni. Majhna Japonska, ki je napram velikanskemu kitajskemu cesarstvu pravi pritlikavec, ima svojo vojno izvežbano v evropskem duhu, Kitajska pa le v svojem nazadnjaškem in sedanjim svetovnim potrebam se ne prilegajočem smislu. In posledica tega je po nastali vojski mej obema državama, popolni poraz poslednje. Kitajska želi že miru. Pričela se je pogajati z Japonsko, ki pa zahteva obile odškodnine. Pred vsem znatno denarno odškodnino, potem neodvisnost Koreje in slednjič tudi kraje kitajske, katere so za časa vojne zasedli. Če bi se pa vojska nadaljevala, zahtevali bodo pa še več. Kitajska se trudi, da bi Japonce pregovorila za manjše zahteve, toda ti se ne

udajo. Mej obema posredujejo zedinjene države amerikske, kojih predsednik Cleveland se je na kongresu te dni v Washingtonu izrazil, da mu je prav na sreci narediti mir mej Japonci in Kitajci.



Obrtnija.

Dolenjeavstrijski katoliški shod.

Obljubili smo, da bomo še kaj spregovorili o sklepih katoliškega shoda, ki je bil nedavno na Dunaji. Za sedanji čas so posebno važni sklepi o socialnih stvareh. V tem oziru se je ta shod v svojih resolucijah pred vsem pridružil resolucijam prejšnjih katoliških shodov, kolikor se tičejo obnovljenja krščanskega družbenega in gospodarskega reda.

Naravno je, da se je ta shod bavil z nedeljskim in prazničnim počitkom. Sklenil je, da naj se ta počitek raztegne tudi na praznike. Velja naj pa ne le za delavce, temveč tudi za javne in zasebne uradnike. Trpi naj 6 ur. Pri taci podjetjih in uradih, kjer more nekaj ljudij zmirom biti v službi, naj se pa poskrbi, da bode vsakdo vsaj po jeden dan v tednu imel prost. Poleg tega naj se pa službovanje tako razvrsti, da bode vsakdo vsaj vsako drugo nedeljo ali praznik imel priložnost zadostiti svojim verskim dolžnostim. Ta sklep katoliškega shoda pozdravljati moramo z veseljem, ne le z verskega, temveč tudi s socialnega stališča in le želimo, da bi se zakonodajalci ozirali nanj.

Za delujoče stanove je shod zahteval varstvo proti prehudemu izkoriščenju in izsesavanju. Delo žensk in otrok v tovarnah naj se omeji, kjer mogoče po odpravi.

Naravno je, da se popolnoma strinjamo s sklepom shodovim, če tudi bi morda bili želeli v vsem nekoliko več jasnosti. Tu se čuti, da so na shodu vplivali nekoliko nekateri gospodje, ki imajo rudnike in tovarne, kateri pač nimajo nič proti temu, da se teoretično kak shod izreče proti prehudemu izkoriščenju delavcev, ali vendar ne marajo slišati, da bi se stvar prenesla v življenje in zatorej če le morejo preprečijo kak jasen sklep o taci stvareh. Prepričani smo, da bi bili sklepi jasnejši, če bi na shodu bili sami krščanski socialisti.

Shod zahteva, da se omeji nepoštena konkurenca. Želja po tacem shodu se je nedavno izjavila v državnem zboru. Poslanec Kronawetter je tedaj pripovedoval drastične vzglede o taci sleparijah, kako se prodaja blago za vse kaj družega, kakor je, in da človek nič ne opravi pri sodišči, ako toži v takim slučaju.

Obrtnika in kmeta dandanes najbolj tlači pomanjkanje denarja. V tem, ko drugi stanovi lahko po ceni dobe denar na posodo, ga mali obrtnik in pa kmet ne moreta dobiti. Shod je v tem oziru priporočal snovanje zadrug in zlasti posojilnic po Raiffleisnovem sistemu. Pri tej priliki z veseljem omenjamo, da smo Slovenci, kar se tiče posojilnic, tako rekoč prehiteli Nemce. Naše posojil-

nice niso vse osnovane po Raiffeisnovem sistemu, a njih delovanje je povsod koristno.

Poslednji čas se posojilnice po Raiffeisnovem sistemu tudi pridno snujejo. Mi tukaj ne bomo preiskavali, če je ta sistem res najboljši. Snovatelji posojilnic na Dolenjem Štajarskem so imeli o svojem času proti njemu nekatere tehtne pomislike. Sicer so se pa s tistega časa kreditne razmere znatno premenile.

Reforma bratovskih skladnic rudarskih delavcev je jako potrebna in katoliški shod se jo je tudi spomnil, če tudi se ni izrekel v katerem smislu naj se vrši ta reforma. Po našem mnenju bi se pred vsem moralo skrbeti, da se za rudarske delavce, ki so v največji nevarnosti, vpelje boljše preskrbljenje za slučaj nezgode. Sedaj so na slabšem od drugih industrijskih delavcev. Zaradi tega pač ni umestno ž njimi delati razlike, ker slučajno spadajo pod poljedelsko ministerstvo, ne pa pod trgovsko, kakor tovarniška podjetja.

Shod se je izrekel za davčno reformo v zmislu, da se bolje obdači premakljivi kapital. O tem se je že mnogo govorilo in pisalo. Reči moramo, da je tukaj lažje govoriti, nego pa izvršiti. Premakljivi kapital se je dosedaj odtegnil obdačenju in se bode najbrž tudi v bodoče, ker bode večkrat le težko vedeti zanj. Sploh pa odobrujemo vsa prizadevanja, ki se store v tem oziru, mislimo pa, da bi se sploh veliki kapital, naj bode že premakljiv ali nepremakljiv huje obdači. Tudi tisti, ki imajo velikanska posestva, tovarne in rudnike, na stotine ali celo na tisoče delavcev lahko več davka plačujejo nego ga plačujejo sedaj. V tem oziru zde se nam resolucije katoliškega shoda nekoliko pomanjkljive. Z veseljem pa omenjamo, da je shod se izrekel za razbremenjenje proizvajajočih stanov.

Zastran valutne reforme se je shod izrekel, da naj se prebivalstvo varuje pred gmotnim oškodovanjem. S tem je pa shod izrekel nekako grajo konservativcem, ki so bili tudi na shodu. Priznal je, da je dosedanje vrenje valute prebivalstvu gmotno oškodovalo. „Novice“ so o urejenju valute že mnogo pisale in nam ni potrebno še tukaj pojasnjevati svojega stališča.

Podobno resolucijo, kakor dolenjeavstrijski katoliški shod, je bil sklenil tudi češki katoliški shod v Brnu, ali se je nekako preklicavala, ker konservativcem ni ugajala.

Shod se je izrekel za volilno reformo na podlagi zadružne organizacije. O tej stvari bomo pa imeli priložnost še govoriti.

Obrtnijske raznoterosti.

Prepoved upijanljivih esenc za žganje. Ministerstvo notranjih stvari je prepovedalo uvoz, obrtno izdelavo in prodajo iz močnih dišav, kakor popra, paprike i. t. d. napravljenih ali pa upijanljive snovi v sebi imajočih esenc, katera se pridevajo žganju, da bi imela večjo moč. Višji zdravstveni svet se je izrekel, da so take primesi zdravju škodljive. Ta naredba se pa ne tiče pripravljanja alkoholičnih pijač za zdravila.

Osmojeno perilo. Če perilo gladiš z prevročim gladilnikom, se osmоди; take osmojene dele zakriješ, ako raztopiš

v vodi boraks, namažeš zasmojene dele in potem gladiš z gladilnikom tako dolgo, da se posuše.

Veliki mlini v Ameriki. Duluški mlin „Imperial“ zmelje in napolni v 24 urah 8000 sodčkov moke, česar stori minneapoliski „Pillsbury“ v 24. urah le 7200. „Imperial“ je tedaj največji mlin na svetu. Vsak sodček tehta 200 funtov. Ne čudimo se torej, če postaje delavec vedno ubožnejši, ker en sam mlinski stroj izvrši tako ogromno množino moke v 24. urah



Pridelovanje pese na Dolenjskem.

Izredni občni zbor c. kr. kmetijske družbe kranjske vršil se je dne 29. m. m. v prostorih ljudske šole v Trebnjem. Otvoril je občni zbor družbeni predsednik g. ces. svetnik Iv. Murnik in predstavil zboru g. vladnega zastopnika viteza Laschana in gosp. deželnega glavarja Otona Detela proseč ju, da bi na merodajnih mestih podpirala namero današnjega zbora.

Vladni zastopnik in dež. glavar sta v svojih odgovorih naglašala važnost pridelovanja sladkorne pese in vpeljave sladkornega obrta na Dolenjskem ne le za to stran dežele Kranjske, temveč tudi za celo deželo in posebno tudi še za povzdigo prometa na dolenjskih železnicah. Po besedah g. viteza Laschana bode c. kr. deželna vlada podpirala to namero pri vis. c. kr. ministerstvu in zagotavljal je zborovalce g. dež. glavar, da bode tudi dežela po vsej svoji moči pospeševala pridelovanje sladkorne pese in s tem ustanovitev tovarne za sladkor.

Zborovalci, katerih se je zbralo nad 100, in med katerimi je bilo več gospodov duhovnikov, veleposestnikov in učiteljev, so to z odobravanjem na znanje vzeli. Na to poročal je tajnik družbini g. ravnatelj Pirc o tem, kaj sta doslej dež. odbor in glavni odbor družbini o tej stvari storila in kaj namerava zadnji storiti, ako bode slavni zbor mogel in hotel uže danes na osem vprašanj odgovoriti, katera se tičejo:

- 1.) Krajev, v katerih naj bi se pesa pridelovala in kje naj bi bilo središče za to;
- 2.) vprašanja ali je dosti polja;
- 3.) koliko bi se moglo posestva s peso obdelovati;
- 4.) kolobarenja;
- 5.) delavskih razmer;
- 6.) vinarstva;
- 7.) gnoja in umetnih gnojil in
- 8.) s kom naj bi se najprej začelo.

Razprave so bile jako živahne in udeležili so se jih mej drugimi gg: grof Barbo, vitez Langer, baron Berg, učitelj Pogačnik, vodja dež. poljedelske šole Dolenec, ravnatelj Rieger od sv. Ane pri Tržiču, posestnik Koračin, adjunkt dež. poljedelske šole Rohrmann, dr. Gorjani, ravnatelj Pirc in dr.

Po daljši razpravi, katera je dala precej informacije o tem vprašanju glavnemu odboru družbe, se je sprejel nasvet gosp. grofa Barbo z dodatkom ravnatelja Pirca,